

ปัจจัยความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดา หมู่ที่ 10
ตำบลหนองตาสูง อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

The Key Success Factors of Ban NoenSadao Broom Producer-The Small
and MicroCommunity Enterprise (SMCE) at Ban NoenSadao, Moo. 10,
NongTaNguSub-district, BanphotPhisai District, NakhonSawan Province

รัตนา ดีเลิศ

Rattana Deelert

ผกาพรรณ ฮั่นตระกูล

Phadapabn Hantrakul

การพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน
Integrated Local Development Learning Institute For Everyone

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องปัจจัยความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดา หมู่ที่ 10 บ้านหนองตาสูง อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนไม้กวาด 2) เพื่อศึกษาแนวคิดและวิธีการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้าน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณโดยวิธีการใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจง บ้านเนินสะเดา หมู่ที่ 10 ตำบลหนองตาสูง อำเภอ บรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 55 ราย กลุ่มตัวอย่าง เจาะจงเลือกจากผู้นำชุมชนและตัวแทนสมาชิก กลุ่มอาชีพไม้กวาด จำนวน 15 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม จัดเก็บ รวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการใช้สถิติค่าเฉลี่ยและร้อยละ

ผลการวิจัย 1) ด้านการบริหารองค์กรมีการวางแผนการดำเนินงาน มีการกำหนดโครงสร้าง แบ่ง หน้าที่ในความรับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดการร่วมมือและความสามัคคีระหว่างสมาชิกกลุ่ม 2) ด้านการผลิต มีการวางแผนการผลิตและแผนการจำหน่ายในรูปแบบการค้าปลีก การค้าส่ง การสร้างเครือข่ายไม้กวาด 3) การตลาด มีการจัดจำหน่ายทั้งตลาดภายนอกและตลาดภายในชุมชน มีประชาสัมพันธ์สินค้าให้กับผู้บริโภค ให้ได้รับทราบโดยผ่านสื่อต่างๆ 4) การเงินและการบัญชี มีการจัดทำบัญชีอย่างมีระบบ มีคณะกรรมการทำงาน มีหลักฐานรายรับ รายจ่ายเป็น 5) ด้านสวัสดิการ จัดสรรผลกำไรประจำปีให้กับสมาชิกในกลุ่ม จัดสวัสดิการ ให้กับสมาชิกในกลุ่ม เช่น เงินช่วยเหลือค่าปลงศพ เงินกู้ เป็นต้น

คำสำคัญ: ปัจจัยความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน, แนวคิดและวิธีการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ

Abstract

Research on Success Factors of Ban Noen Sadao Broom Community Enterprise, Village No. 10, Ban Nong Ta Ngu, Banphot Phisai District Nakhon Sawan Province The objectives were 1) to study the factors affecting the broom community enterprise; 2) to study the concepts and methods of management of the broom community enterprise. In this research, a combination of research methods was used. between qualitative research and quantitative research using interview forms and questionnaires. The target population obtained from a specific selection. Ban Noen Sadao, Village No. 10, Nong Ta Ngu Subdistrict, Banphot Phisai District Nakhon Sawan Province, 55 samples. Specifically selected from community leaders and representatives of 15 members of the professional broom group. The research instruments were interview forms and questionnaires. collect information data analysis by using average and percentage statistics.

Results of the research 1) In terms of organizational management, there was an operational plan. structure is defined Clear division of duties and responsibilities In order to create cooperation and unity among the members of the group 2) In the production aspect, there is a production plan and a distribution plan in the form of retail, wholesale trade, building a broom network. community market Products are publicized to consumers through various media. 4) Finance and accounting. There is a systematic accounting There is a working committee There is evidence of income and expenses. 5) Welfare. Allocate annual profits to group members. Provide welfare for group members such as funeral expenses, loans, etc.

Keywords: factors for community success, concepts of successful community enterprise management

บทนำ

ความเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ได้เผชิญกับวิกฤตหลายครั้ง โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยต้องเผชิญกับสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เป็นเหตุให้รัฐบาลมีความจำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพและโอกาสให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและมั่นคง รัฐบาลจึงหาทางที่จะสร้างรายได้ให้กับประชาชน และประเทศชาติ ทั้งนี้ต้องหาทางเปลี่ยนมุมมองในชุมชนให้เห็นว่าสิ่งที่ตนมีอยู่นั้น คือทรัพย์สินที่มีราคา สามารถเพิ่มรายได้ หากรู้จักการจัดการกับทรัพย์สินนั้นอย่างชาญฉลาด พ.ศ. 2560 – 2564 ประเทศไทยจะยังคงประสบสภาวะแวดล้อมและบริบทของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ อาทิ กระแสการเปิดเศรษฐกิจเสรี ความท้าทายของเทคโนโลยีใหม่ ๆ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรง ประกอบกับสภาวะการณ์ด้านต่าง ๆ นั้นเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในปัจจุบันที่ยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน ชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนต้องพึ่งพาตนเองพัฒนาตนเองให้อยู่ในวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (เสรี พงศ์พิศ, 2552)

วิสาหกิจชุมชนจังหวัดนครสวรรค์ มีหลากหลายชุมชนที่ประกอบธุรกิจมีลักษณะเป็นกลุ่มวิสาหกิจทำการค้าขายซึ่งทางภาครัฐยึดหลักการพัฒนาชุมชนให้มีรายได้จากผลิตภัณฑ์ชุมชน คือการเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรท้องถิ่นที่มีอยู่มาสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน ทำการพัฒนาจนกลายเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีคุณภาพมีจุดเด่นและจุดขายที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดาเป็นอีกหนึ่งตำบลในจังหวัดนครสวรรค์เช่นกัน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดามีหลากหลายผลิตภัณฑ์ ที่เป็นทั้งของใช้ในครัวเรือน และอาหารของฝาก ไม้กวาดทางมะพร้าว เปลเกลียวหนัง ขนมหอมดอกจอก ขนมหอมม่วงสดกรอบ ขนมหอมพลับ ขนมห่อทอด ตะกร้า สินค้าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดามีลักษณะโดดเด่นคือ ประเภทของใช้ในครัวเรือน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนเพื่อได้ทราบถึงปัจจัยความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน แนวคิดและวิธีการในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดา หมู่ที่ 10 ตำบลหนองตาว อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบกับผู้ศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติงาน ณ หมู่บ้านเนินสะเดา ทั้งนี้เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนอื่นสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์เป็นแนวทางในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดา หมู่ที่ 10 ตำบลหนองตาว อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ประสบความสำเร็จ
2. เพื่อศึกษาแนวคิดและวิธีการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดที่ประสบความสำเร็จบ้านเนินสะเดา หมู่ที่ 10 ตำบลหนองตาว อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนบ้านเนินสะเดา หมู่ที่ 10 ตำบลหนองตางูอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดาประสบความสำเร็จ ศึกษาแนวคิดและวิธีการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดา ที่ประสบความสำเร็จ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ สมาชิกกลุ่มอาชีพไม้กวาดบ้านเนินสะเดา หมู่ที่ 10 ตำบลหนองตางู อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 50 รายจากประชากรของ หมู่ที่ 10 จำนวน 374 ราย และผู้นำในชุมชนบ้านเนินสะเดา ตำบลหนองตางู อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 5 ราย รวมทั้งสิ้น 55 ราย

1.2 กลุ่มตัวอย่างได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจงจากสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจไม้กวาดบ้านเนินสะเดา และผู้นำชุมชนจำนวน 15 ราย ประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน 1 ราย ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 1 ราย สมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองตางู 1 ราย คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มไม้กวาดบ้านเนินสะเดา 12 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามความคิดเห็นที่เกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและแนวคิดและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดา ที่ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีรวบรวมข้อมูลและทบทวนจากข้อมูลเอกสารงานวิจัยอย่างเป็นทางการและ ไม่เป็นทางการและแบบสอบถามความคิดเห็น พฤติกรรมการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้าน เนินสะเดา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ลงพื้นที่ประสานงานกับผู้นำหมู่บ้าน กรรมการบริหารและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม้กวาด บ้านเนินสะเดา หมู่ที่ 10 ตำบลหนองตางู อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์เพื่อกำหนด วัน เวลา สถานที่ และแจ้งวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูล

3.2 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดา หมู่ที่ 10 ตำบลหนองตางู อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ สอบถามและเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยอธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ให้ประชากร กลุ่มตัวอย่างทราบ และดำเนินการสัมภาษณ์ ด้วยการใช้เครื่องมือเก็บข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูล ได้จากการสัมภาษณ์มาดำเนินการจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูล

4.2 นำข้อมูลที่สัมภาษณ์ สอบถามมาเรียบเรียงข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาแยก ออกเป็นหมวดหมู่ นำมาตีความเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่

(1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดา

(2) แนวคิดและวิธีการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดา

สรุปผลการวิจัย

วิจัยเรื่องปัจจัยความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดา หมู่ที่ 10 บ้านเนินสะเดา ตำบลหนองตาว อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ปัจจัยที่ส่งผลให้วิสาหกิจชุมชน ไม้กวาดบ้านเนินสะเดา ประสบความสำเร็จ พบว่า 1) สมาชิกเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70 และ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30 สมาชิกอยู่ในช่วงอายุระหว่างอายุ 50-60ปี คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 20-40 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35 และอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 20-30ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15 การศึกษาของสมาชิกกลุ่ม ในระดับประถมศึกษา คิดเป็น ร้อยละ 50 (ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ) รองลงมามีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 30 การศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 15 และระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 5)ระยะเวลาของการเป็นสมาชิกกลุ่มมากกว่า 3ปี คิดเป็นร้อยละ 53.33 รองลงมา มีระยะเวลาของการเป็นสมาชิกกลุ่ม 1-3 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.67 และระยะเวลาของการเป็นสมาชิกกลุ่ม น้อยกว่า 1 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.0

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ 5 ด้าน ได้จากข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และแบบสอบถามความคิดเห็นประกอบด้วย ด้านการบริหารองค์กร ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านการบัญชี และด้านสวัสดิการ ของวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดา หมู่ที่ 10 ตำบลหนองตาว อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์พบว่า

1.1 ด้านการบริหารองค์กรมีการวางแผนการดำเนินงาน มีการกำหนดโครงสร้าง การแบ่งหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ชัดเจน มีการกำหนดโครงสร้างการทำงานโดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคนตามความถนัดและความชำนาญไว้อย่างชัดเจนกำหนดระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ไว้สำหรับการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม มีการวางแผนการผลิต แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานวิสาหกิจโดยการคัดเลือกจากสมาชิกในกลุ่ม มีการแต่งตั้งผู้แทนในการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ มีการติดต่อสรรหาตลาดใหม่ ๆ มีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนได้รับคำแนะนำ คำปรึกษาจากหน่วยงานภาครัฐ มีการศึกษาดูงาน แหล่งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่น ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานให้เหมาะสมและก่อให้เกิดความร่วมมือและความสามัคคีระหว่างสมาชิกในกลุ่ม มีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก โดยได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ จากหน่วยงานของภาครัฐ มีการจัดทำระบบบัญชีการเงินที่เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน

1.2 ด้านการผลิต มีการวางแผนการผลิตและจำหน่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1) กระบวนการผลิต มีการกำหนดแรงงานที่ใช้ในการผลิตในแต่ละวันด้วยสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ 50 ราย กำลังการผลิตแต่ละวันสมาชิกจะผลิตไม่ครบ 50 รายต่อวัน บางคนก็ติดงานทำนา และทำผัก จะใช้เวลาหลังจากกลับจากงานประจำมานั่งทำ ถ้ามีมอเตอร์เร่งด่วนก็จะทำการผลิต 50 ราย โดยมีอัตราการผลิตแต่ละวันจะไม่เท่ากัน การทำงานของกลุ่มเริ่มการตั้งกลุ่มครั้งแรกจะผลิตรวมกันที่ศาลาวัดเนินสะเดาหวาน พอสมาชิกกลุ่มเริ่มมีทักษะในการผลิตที่ได้มาตรฐานประธานกลุ่มก็อนุญาตให้นำกลับไปทำที่บ้านได้เพื่อสะดวกในการทำงานประจำ โดยประธานกลุ่มจะนำวัสดุไปส่งตามบ้านสมาชิกและไปเก็บที่บ้านสมาชิกเองเพื่อสะดวกในการตรวจเช็คสินค้าว่าได้ตามมาตรฐานหรือไม่ ถ้าสินค้าไม่มีคุณภาพก็จะให้สมาชิกแก้ไขก่อนออกจำหน่ายใน 1 วัน สามารถผลิตได้วันละ 60-70 ด้าม ผู้มีทักษะสูงมี 15 ราย สมาชิก 1 ราย สามารถ ผลิตได้วันละ 8-10 ด้าม ผู้มี

ทักษะระดับกลาง 20 ราย สมาชิก 1 ราย สามารถ ผลิตได้วันละ 6-7 ต้ำม ไม้กวาด 1 ต้ำม ราคาจำหน่าย ต้ำม 45 บาท ต้นทุนการผลิต 20 บาท โดยจ่ายค่าจ้างแรงงาน 17 บาท ต่อไม้กวาด 1 ต้ำม จะเหลือเงินเข้ากองทุน 8 บาท ต่อ 1 ต้ำม 2) การจัดหาแหล่งวัตถุดิบและกำหนดคุณภาพของวัตถุดิบ การจัดหาวัตถุดิบในการผลิต แหล่งวัตถุดิบได้จากทรัพยากรที่มีในชุมชนมาผลิตเป็นบางส่วนเช่น ไม้ไผ่ ใช้ทำ ต้ำม ไม้กวาด ซึ่งในชุมชนจะมี ไม้ไผ่ทุกหลังคาเรือน ดอกไม้กวาด ก็จะสั่งซื้อจากภายนอกชุมชนที่มาจากจังหวัดกำแพงเพชรไม่สามารถปลูกเองได้ เพราะสภาพดิน ฟ้า อากาศ ที่ไม่เหมาะสมในการเพาะปลูก การกำหนดคุณภาพของวัตถุดิบ โดยพิจารณาจากมาตรฐานของสินค้าจะใช้ดอกหญ้าในการผลิตก็ต้องเป็นวัตถุดิบ ซึ่งมีคุณภาพที่ไม่อ่อนหรือแก่เกินไป (สังเกตที่สีของดอกไม้กวาด มีสีเขียวและเหลืองประปรายและตรงตามความต้องการของลูกค้า) ต้ำม ไม้กวาดต้องไม่เล็ก ไม่ใหญ่จนเกินไป ต้องจับถนัดมือเหมาะสมกับการใช้งาน 3) การกำหนดคุณลักษณะด้านทักษะ ความรู้ความสามารถหรือภูมิปัญญาของสมาชิกภายในกลุ่ม 50 ราย ทักษะการผลิตของสมาชิกมีความสามารถไม่เท่ากันบางท่านทักษะสูงก็จะผลิตได้ 8-10 ต้ำมต่อวัน และรองลงมาก็จะได้ 6-7 ต้ำมโดยมีอัตราการผลิตที่ไม่เท่ากัน ทางกลุ่มจะไม่กำหนดจำนวนการผลิตในแต่ละวันแล้วแต่ความสามารถและวันเวลาที่ลูกกลุ่มว่างที่จะผลิตได้ถ้ากำหนดการผลิตแต่ละวันจะทำให้ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ เพราะลูกกลุ่มทุกรายมีอาชีพหลัก คือการทำนา ทำไร่ การผลิตไม้กวาดเป็นอาชีพเสริมจากการว่างจากการทำนา ทำไร่ เพื่อเพิ่มรายได้ แต่ถ้ามีการสั่งเป็นจำนวนมาก ลูกกลุ่มก็จะทำตามจำนวนสั่งด้วยฝีมือแรงงานสมาชิก 50 ราย โดยการอาศัยการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและการถ่ายทอดจากเพื่อนสมาชิกด้วยกันที่มีความชำนาญในการจัดทำ จนสามารถปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่ว 4) การสร้างนวัตกรรมในการผลิต มีฉลากสินค้าที่ระบุถึงชื่อและสถานที่ผลิตชัดเจน เพื่อสะดวกในการสั่งซื้อครั้งต่อไป มีการผลิตรูปแบบให้ทันสมัย เหมาะกับการใช้งานจากผลิตไม้กวาดพื้น ก็ผลิตเป็นไม้กวาดเพดาน และผลิตไม้กวาดจิว เพื่อพกพาไปในงานได้สะดวกและเหมาะสมกับการใช้งาน และแนวทางในการพัฒนาด้านการผลิต จากการที่ไม่ค่อยจะแข็งแรงก็จะเพิ่มความแข็งแรงโดยใช้น้ำมันยางผสม ชันทาเพื่อเพิ่มความแข็งแรงและทำให้แน่นทนทานแก่การใช้งาน เมื่อนำไปใช้งานจะไม่หลุดดอกไม้กวาดจะไม่หดรั่ว ทำให้ไม้กวาดมีความแน่น ทนทานต่อการใช้งาน ลูกค้ายอมรับในคุณภาพการผลิตมากกว่าราคาสินค้า และได้แนะนำแนวทางการความต้องการของลูกค้ามาปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้นและ 5) การส่งเสริมสนับสนุนและการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการผลิตที่ทันสมัยแก่กลุ่มสมาชิกโดยมีการจัดการอบรม เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจในระบบการวางแผนการผลิต วัตถุดิบ ปรับปรุงกระบวนการผลิต การบรรจุผลิตภัณฑ์ การตลาดและการสนับสนุนให้สมาชิกเข้ารับการฝึกอบรมตามที่หน่วยงานภาครัฐจัดให้ เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนากระบวนการผลิตเพื่อให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า และสมาชิกในกลุ่มสามารถแสดงความคิดเห็นในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ โดยมีการจัดประชุมกลุ่มเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อรายงานผลการจำหน่ายสินค้า ปัญหาอุปสรรคในการจัดจำหน่าย และการผลิตสินค้า

1.3 ด้านการตลาด พบว่าผลิตภัณฑ์ไม้กวาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีการวางแผนการตลาดจำหน่ายแก่ผู้บริโภคทั่วไป ตลาดภายนอกและตลาดภายในชุมชนมีการหาช่องทางการจำหน่าย ตลาดใหม่อย่างสม่ำเสมอ มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลสินค้าให้กับผู้บริโภคโดยผ่านสื่อต่างๆ เช่นวิทยุชุมชน ทางเฟส ทางไลน์

และถ่ายทอดสดทางเฟสบุ๊คบอกคุณภาพของสินค้าและได้เห็นภาพของสินค้าจริง เป็นแรงจูงใจในการสั่งซื้อ มีการออกบูทแสดงสินค้างานOTOP ตลาดนัดสีเขียว ตลาดประชารัฐ และตามงานเทศกาลต่าง ๆ มีการจำหน่ายทั้งค้าปลีกและค้าส่ง มีสถานที่จำหน่ายสินค้าเป็นของตนเอง มีการสร้างเครือข่ายการตลาดร่วมกันกับชุมชนข้างเคียง 1) ผลผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม มีการกำหนดแนวทางด้านการตลาด ได้แก่ ด้านผลผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด และ2) แนวทางในการพัฒนาและขยายการเติบโตของวิสาหกิจเพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดนอกพื้นที่ โดยทางกลุ่มมีการวางแผนในการพัฒนาคุณภาพของผลผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง

1.4 ด้านการเงินและบัญชี มีการจัดทำระบบบัญชีอย่างเป็นระบบ มีการจัดคณะกรรมการบริหารงาน มีหลักฐานการรับจ่ายเงินที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน มีการรายงานผลการดำเนินงานให้แก่คณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ 1) การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย งบดุล งบกำไรขาดทุน มีการกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อง่ายต่อการตรวจสอบ 2) กำหนดแนวทางในการจัดหาแหล่งเงินทุนในรูปแบบของการออมทรัพย์และการถือหุ้นของสมาชิกภายในกลุ่ม โดยการกำหนดหุ้นละ 100 บาทต่อเดือน ในลักษณะของการออมทรัพย์ 3) กำหนดระบบการจัดสรรกำไร การจ่ายเงินปันผล โดยจ่ายเงินปันผลให้แก่สมาชิกตามอัตราส่วนของการถือหุ้น โดยจ่ายปันผลให้แก่สมาชิกเป็นรายปี และมีการรายงานผลให้แก่สมาชิกทราบปีละ 1 ครั้ง 4) การส่งเสริมสนับสนุนและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการบริหารด้านการเงินแก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่น โดยการให้คำปรึกษาในการจัดหาแหล่งเงินทุนเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการให้ความรู้ด้านการเงินแก่สมาชิกของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดวางระบบ การจัดทำงบการเงิน เป็นต้น 5) การกำหนดแนวทางการบริหารงานด้านบัญชี มีการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมดูแลทางการเงินและพัฒนาธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ มีการเก็บรวบรวมและแยกกลุ่มข้อมูลตามโครงสร้างธุรกิจ วิสาหกิจและการเงิน โดยแบ่งกลุ่มบัญชีเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ รายได้ ค่าใช้จ่าย ทรัพย์สิน หนี้สิน และทุน มีการบันทึกและเดินบัญชีอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน มีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อง่ายต่อการตรวจสอบ 6) กำหนดแนวทางในการรายงานผลประกอบการต่อสมาชิกภายในกลุ่ม มีการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องและเหมาะสมกับธุรกิจ การจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่องสามารถใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารการเงิน ควบคุมต้นทุนการผลิต ค่าใช้จ่าย หรือพิจารณาในการลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม 7) มีการรวบรวมข้อมูลอื่น ๆ ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ เช่น ชั่วโมงในการทำงาน จำนวนผลผลิตที่ได้ในแต่ละวัน หรือยอดการจำหน่าย และ 8) การส่งเสริม สนับสนุนให้ความรู้ในการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องแก่สมาชิกกลุ่มและตรวจสอบการจัดทำบัญชี และส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีที่ถูกต้อง หลักการบริหารสินค้าคงคลัง พร้อมทั้งให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการออมทรัพย์ของกลุ่ม

1.5 ด้านสวัสดิการ มีการจัดสรรปันผลกำไรประจำปีให้กับสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้มีขวัญกำลังใจในการทำงาน จัดสวัสดิการให้กับสมาชิกในกลุ่ม เช่น เงินช่วยเหลือค่าทำศพ เงินกู้ เป็นต้น มีการจัดประชุมคณะกรรมการบริหารและสมาชิกเป็นประจำทุกเดือน มีการวางแผนร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของสมาชิก และจัดกิจกรรมศึกษาดูงานเพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดการเรียนรู้และ 1) การกำหนดแนวทางการบริหารงานด้านสวัสดิการในการทำงานแก่สมาชิกภายในกลุ่ม และมีแนวทางในการพัฒนาด้านสวัสดิการ ได้มี

การกำหนดระเบียบด้านสวัสดิการที่ชัดเจน 2) การบริการด้านสังคมหรือกิจกรรมตอบแทนชุมชนและสังคม (CSR) โดยสมาชิกในกลุ่มช่วยเหลืองาน ต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น เช่น กิจกรรมวันเด็กมีการจัดเลี้ยงอาหารกลางวันให้แก่เด็กในชุมชน และ 3) การส่งเสริม สนับสนุนให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารสวัสดิการวิสาหกิจชุมชน ให้คำแนะนำแก่สมาชิกในกลุ่ม ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสวัสดิการที่ให้แก่สมาชิก เช่น การให้ทุนการศึกษาแก่บุตรสมาชิกที่มีผลการเรียนดี เป็นต้น

2. แนวคิดและวิธีการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาแนวคิดและวิธีการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนของวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดา หมู่ที่ 10 ตำบลหนองตาว อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ด้านผลิตภัณฑ์ การกำหนดราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด พบว่า มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ด้านผลิตภัณฑ์ 1) ต้องเป็นที่ยอมรับของลูกค้าในคุณภาพของผลิตภัณฑ์มากกว่าราคา และได้ผ่านการรับรองมาตรฐานการผลิตอุตสาหกรรมโดยสำนักงานอุตสาหกรรมนครสวรรค์ได้รับอนุญาตให้แสดงเครื่องหมาย มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) และจังหวัดนครสวรรค์ มอบเกียรติบัตรผ่านระบบ มาตรฐานการพัฒนาชุมชน (มชช.) ประเภท กลุ่ม/องค์การชุมชน ประจำปี 25592) ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดต้องมีฉลากสินค้าที่ระบุถึงชื่อและ สถานที่ผลิตที่ชัดเจนเพื่อสะดวกในการสั่งซื้อครั้งต่อไป3) คุณภาพของผลิตภัณฑ์ต้องเป็นที่ยอมรับมากกว่าราคาคือความแข็งแรง ทนทานต่อการใช้งานจากการทดลองใช้และลูกค้าเดิมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ได้กลับมาซื้อใช้เพิ่มขึ้นที่สำคัญ ได้ผ่านการคัดสรรดาว (ระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์) ระดับ 3 ดาว ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ของจังหวัดและ 4) มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า

2.2 ด้านการกำหนดราคา 1) ไม้กวาดมีราคาเหมาะสมกับคุณภาพ คือความแข็งแรง ทนทานต่อการใช้งานและ 2) กลุ่มมีการควบคุมเงินทุนและปรับราคาอย่างสมเหตุสมผลตามสภาพเศรษฐกิจ และราคาวัตถุดิบในการผลิต

2.3 ด้านการจัดจำหน่าย 1) มีการหาช่องทางจำหน่ายหรือหาตลาดใหม่ ๆ เช่นตลาดนัดชุมชน ร้านค้าปลีกทั่วไป อย่างสม่ำเสมอและ2) มีระบบการตรวจสอบคุณภาพไม้กวาดก่อนออกจำหน่ายอย่างดี

2.4 การส่งเสริมการตลาด 1) มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ข้อมูลสินค้าให้กับ ผู้บริโภคได้รับทราบ โดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น ให้มีใบปลิวประชาสัมพันธ์ ออกรายการวิทยุท้องถิ่น มีการโฆษณาผ่านทางไลน์ทางเพจเฟซบุ๊ก มีบริการจัดส่งกรณีสั่งซื้อเป็นจำนวนมากและ 3) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายโดยการออกบูทแสดงสินค้าตามเทศกาลต่าง ๆ เช่น งาน OTOP ตลาดประชารัฐ สัมมาชีพชุมชนทั้งในและนอกพื้นที่

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนไม้กวาดบ้านเนินสะเดา หมู่ที่ 10 บ้านหนองตาว อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

1. ด้านการบริหารองค์การกำหนดโครงสร้างการทำงานมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารผ่านคัดเลือกโดยสมาชิกกลุ่มตั้งแต่เริ่มจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชน เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ การดูแลความ

เรียบง่าย และเป็นผู้แทนในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมทั้งติดต่อและสรรหาตลาดใหม่ซึ่งสอดคล้องกับ **รังสรรค์ ประเสริฐศรี** (2548 : 51-70) กล่าวว่า ความสำเร็จของกลุ่มเป็น สี่กลางของการลงทุนของสมาชิก เมื่อสมาชิกมีการลงทุนโดยการกระทำหรือมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก รวมทั้งมีการคาดหวังผลร่วมกัน

2. ด้านการผลิตกระบวนการผลิต กำหนดแรงงานที่ใช้ในการผลิต มีการกำหนดคุณภาพของวัตถุดิบพิจารณาจากมาตรฐานของสินค้า และความต้องการของลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมิทธิ บรรณคร** (2553 : 9-18) ที่ศึกษาเรื่อง ความสำเร็จของการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแก้วเจ้าจอม ตำบลด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยด้านการผลิต ถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการตัดสินใจทำการผลิตของแต่ละกลุ่มและสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นันทน์ภัท แดงบุตตา** (2554) ศึกษาเรื่อง ความสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนมะม่วง บ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น พบว่า คุณภาพของผลผลิตที่มีมาตรฐานเกิดจากการตรวจสอบ กระบวนการทุกขั้นตอนของผลผลิต ความใส่ใจในการดูแลอย่างสม่ำเสมอ

3. ด้านการตลาดการกำหนดแนวทางด้านการตลาดจัดจำหน่ายและเข้าร่วมจำหน่ายในงานแสดงสินค้า OTOP ตามที่หน่วยงานราชการและเอกชนจัดขึ้น เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ไม่กว้างให้เป็นที่รู้จักของผู้บริโภคและร้านค้าทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมิทธิ บรรณคร** (2553 : 13-18) ที่ศึกษาเรื่อง ความสำเร็จของการดำเนินงานกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนแก้วเจ้าจอม ตำบลด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยด้าน การตลาด ถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีคู่ค้าที่แน่นอนและเพียงพอ

4. ด้านการเงิน และบัญชีการจัดการแหล่งเงินทุนในรูปของการออมทรัพย์และการถือหุ้นของ สมาชิกภายในกลุ่ม การกำหนดระบบการจัดสรรผลกำไร และการจ่ายเงินปันผล มีการจัดทำรายรับ รายจ่าย งบดุล งบกำไรขาดทุน การกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน และการจัดการประชุมสมาชิกเพื่อสรุปผลรายงานการดำเนินงาน งบการเงินให้แก่สมาชิกทราบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมิทธิ บรรณคร** (2553 : 9-18) ที่ศึกษาเรื่อง ความสำเร็จของการดำเนินงานกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนแก้วเจ้าจอม ตำบลด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยด้าน การเงินเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง กลุ่มธุรกิจที่มีเงินทุนของตนเอง ไม่ต้องกู้หนี้ยืมสิน ไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยสำหรับเงินลงทุน อาจเป็นเงินทุนที่กลุ่มจัดหาในรูปของการออมทรัพย์ หรือการถือหุ้น เรือนหุ้นการสะสมทุน มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการดำเนินงานได้มากกว่าและเติบโตกว่ากลุ่มที่พึ่งเงินจากการกู้ยืม

5. ด้านสวัสดิการการกำหนดสวัสดิการในการทำงานแก่สมาชิกภายในกลุ่ม แนวทางใน การพัฒนา ด้านสวัสดิการให้ดีขึ้น การบริการทางสังคมหรือกิจกรรมเพื่อตอบแทนชุมชนและสังคม (CSR) การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจัดขึ้น สมาชิกของกลุ่มได้รับการ จัดสรรเงินปันผลกำไรประจำปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ **มนูญ สุกุณี** (2553) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ได้แก่การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน คือระบบการสร้างขวัญ กำลังใจ แรงจูงใจ รวมถึงมีการจัดสวัสดิการอย่างเหมาะสม ทัวถึง และเป็นธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย 1) ควรให้ความสำคัญกับรูปลักษณ์ของไม้กวาดที่แสดงถึงความแข็งแรงทนทานในการใช้งานราคาควรให้ความสำคัญกับการควบคุมเงินทุนและปรับราคาอย่างสมเหตุสมผลการจัดจำหน่าย 2) ควรให้ความสำคัญกับระบบการเก็บรักษาคุณภาพสินค้า มีการอบ ตากให้แห้ง และผ่านการตรวจสอบไม้กวาดก่อนออกจำหน่ายในลักษณะการส่งเสริมการตลาดให้ความสำคัญกับการให้บริการจัดส่งกรณีสั่งซื้อเป็นจำนวนมากและข้อเสนอแนะการในการทำวิจัยครั้งต่อไป 1) การบริหารองค์กรเรื่องการวางแผน ควรให้ความสำคัญกับผู้นำ มีการวางแผนการดำเนินงานไว้ล่วงหน้าด้านการจัดองค์กร ปัจจัยนำเข้าและการนำออกสินค้ารวมถึงการตลาดด้วย 2) ให้ความสำคัญสวัสดิการ มีการจัดสรรเงินปันผล กำไร

บรรณานุกรม

- นันทน์ภัส แดงบุตดา. (2554). **ความสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนมะม่วงบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น**.วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มนูญ สุกุณี. (2553). **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี**. วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเกษตรคณะส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมิทธิ บรรณคร. (2553). **ความสำเร็จของการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแก้วเจ้าจอม ตำบลด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เสรี พงศ์พิศ. (2552). **คู่มือการทำวิสาหกิจชุมชน**. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.